

DEN GÅTFULLE SJUKHUSFOTOGRAFEN

ARBETSBLAD TILL UTSTÄLLNINGEN SJUKA BARN!

Syfte

Syftet med uppgifterna är att tolka och förstå historia med fotografier som källmaterial. Genom Oscar Bernander Bengtssons bilder från sjukhus i början av 1900-talet går det att reflektera över livsvillkor, sjukvård och barns roll i samhället – då och nu

1. Bilduppgift

Välj en historisk sjukhusbild av Oscar Bernander Bengtsson som du hittar på [Wikimedia Commons](#). Titta noga på detaljerna i bilden och svara på frågorna nedan:

- Vad ser du? Vilka finns med på bilden, vad gör de? Hur många personer? Kläder? Ålder? Yrkesroller?
- Hur verkar personerna må? Vad säger kroppsspråk och ansiktsuttryck? Är de oroliga, trötta, glada, sjuka?
- Beskriv miljön runt dem, hur ser det ut? Är det inomhus, eller utomhus? Ett stort eller litet rum. Finns det sängar eller andra föremål?
- Tror du att fotografen vill visa något speciellt med bilden? Finns det något som sticker ut? Är fokus på miljö, arbetet eller människorna?

Diskutera: Hur skiljer sig sjukhusmiljön från dagens? Vad berättar bilden om sjukhus vid den tiden?

2. Källkritik: Vem var Oscar Bernander Bengtsson?

Läs texten. Diskutera sedan frågorna.

Oscar Bernander Bengtsson föddes i Landvetter 1888 och dog i början av 1970-talet. Han utbildade sig till fotograf och tog fotografier på barnsjukhuset och andra sjukhus i Göteborg under tidigt 1900-tal. Under början av 1930-talet tvingades han sluta fotografera på sjukhuset på grund av sin tuberkulos. Längre var de enda spåren av honom de cirka 300 fotografier som på Medicinhistoriska museet i Göteborg. 1979 gick museet ut med en efterlysning efter den mystiska fotografen i Göteborgs-Posten. Släktingar till Bernander Bengtsson hörde av sig och gav lite information om fotografen men mycket om hans liv, yrke och koppling till sjukvården är fortfarande höljt i dunkel.

Frågor att diskutera:

- Vad vet vi om honom? Vad vet vi inte?
- Vad har man använt för att ta reda på mer om honom (vilka är källorna)?
- Vad innebär det att hans liv är 'höljt i dunkel'?
- Hur kan en bild användas som historiska källor?
Vad kan en bild säga – och vad kan den inte säga?

3. Tidsresa: Ett sjukhus i början av 1900-talet

Välj en bild tagen av Oscar Bernander Bengtsson. Föreställ dig att du är med på bilden. Skriv ett vykort till en vän eller en dagboksanteckning:

- Varför är du på sjukhuset?
- Hur känns det?
- Vad ser du omkring dig?

4. Skapa en utställning

Använd bilder och fakta om Oscar Bernander Bengtsson för att skapa en liten utställning:

- Välj 5–6 bilder.
- Skriv korta bildtexter.
- Bestäm titel för utställningen
- Skriv en kort introduktionstext.

KOPPLING TILL LGR22

Historia

- Hur historia används och historiska källor tolkas, till exempel bilder och ögonvittnesskildringar.
- Historiska perspektiv på förändrade levnadsvillkor, till exempel barns vardag och sjukvård.
- Historiebruk
- Tolka och resonera om historiska källor.
- Att förstå och använda historiska begrepp och tidsperspektiv.

Svenska

- Informationssökning och källkritik i digitala och andra medier.
- Strategier för att skriva olika typer av texter (till exempel dagbok, utställningstext).
- Att samtala och uttrycka sig i olika sammanhang.

Bild

- Framställning av berättande och dokumentära bilder.
- Analys av bilders innehåll, uttryck och funktion.

Tips

- Använd ett eller flera fotografier vid gemensam genomgång i klassrummet.
- Läs bakgrundstexten om Oscar Bernander Bengtsson tillsammans.
- Diskutera källkritik: Vad vet vi om honom? Hur vet vi det? Vad kan vi gissa oss till?
- Låt eleverna som arbetar med bildanalys använda en tabell med rubriker som Personer – Miljö – Känslor – Fotografens syfte.
- Använd bilderna som underlag för en utställning i klassrummet eller digitalt.
- Begränsa antalet frågor för elever som behöver mer stöd (t.ex. bara "Vad ser du?" och "Hur verkar personerna må?"). Ge färdiga ordlistor för känslor och miljöbeskrivningar.
- Låt elever som behöver mer utmaning analysera och jämföra flera bilder samt diskutera fotografens perspektiv och historiebruk.

Bedömning

- Förmåga att tolka historiska fotografier och dra slutsatser.
- Resonemang kring källors trovärdighet och användbarhet.
- Förmåga att anpassa text till syfte, målgrupp, innehåll.
- Kreativitet i utställningsarbete eller presentation.

Medicinhistoriska museet
Östra Hamngatan 11, 411 10 Göteborg

e-post: medicinhistoriska@vgregion.se
webb: www.medicinhistoriska.se